

ACC. N:R M. 11487: 1-25. (teckn. å s. 23-25.)

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: *Skåne*

Upptecknare: *Malte Björk, Visseltofta*

Härad: *V. Göinge*

Berättare: *Pernilla Jönsson*

Socken: *Visseltofta*

Berättarens yrke: *f.d. kyrkostäderska*

Uppteckningsår: *1950*

Född år *1869* i *Visseltofta*

Begravning.

s. 1-25. LUF 70.

Frägnishäls: Begsättning.

Följande uppteckningar är gjorda
efter uppgifter från ^{L. H.} lämnade av kyrk-
städesherren Pernilla Jönsson, på ord-
mit kallad "Ömma-Pellari".

Pernilla Jönsson är född i Visselöfska
i ett hus som låg där man kunde
kyrkvaktariens arbetsbuden är be-
stämde. Hon är född utom äktens-
skapet och färdig begär sig till
ömmenka Herdigen för att slippa
med sin försörjningsplikt hona.
Hon var en dag som hade sig kvin-
na som arbetade hos hring för en
ort som med jordbrukets arbete slakt,
högade till vid begsättning och
giller och åtog sig arbete med att

Luf. 70.

ACC. N:R M. 11487:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3/ ~~handa och spinnna. Hon lärde Nilla~~
~~att sticka och hanna försörja sig~~
~~sjölv med att handa och spinnna~~
~~och när hon var i konfirmandens~~
~~ålder kunde hon allt som be-~~
~~hördes för att laga mat i hus-~~
~~håll. Nilla minns vinterskollarna~~
~~när hon fick sitta och hanna~~
~~spinnstolar ut sin arbetstid~~
~~med som tidigt som hon lärde~~
~~sina läxor. Pinnstika dog tjugo år~~
~~15 år gammal och fick arbeta hårt~~
~~och arbeta pinnstika hon allt fram-~~
~~gent. Hon spinnade pinnstika så~~
~~att hon kunde tjäna den stora~~
~~del hon var för och stugan köpte~~
~~hon 1910. Gamman är köpt och hon~~
~~sin mest tillbringa som hushålls-~~
ska

och hon brukade anlitas vid döds-
fall till att kläda och tvätta de.
Men vid begravningsriterna
var hon anlitad som hjälpe
och det är vad hon minns in-
dessa orsaken hon var tvungen.
När någon lag på dödsfärderna kunda-
des dilla och då var hon med och
sakade till döden in i själen. Det
fins så som då gode var att stu-
dier och lägga mycket på
öfverlocken. För att minnen
skulle bli starkare band man en
dick om halsen och tvättade den på
hjässan. Man tvättade den både i
sänggen, och man hade hemman-
na tillräcka inman stället in-
i själen. Den döde lades sedan på

ett sofflock ~~och~~ ikläddet (om det var
en man) sin brudgumskanta
eller något annat som fanns att
fylla i. ⁴ Man brukade vit ~~ett~~ detta
fyllfälle läsa böcker och sjunga en
psalm. Om inte hista fanns för-
dög brukade man taga två stolar
och så lade man sofflocket mellan
dem för att göra dessa och om det
var grå som man satte mellan en
bänk med vatten och gräs som
man lade för att förstå
likheten. Det var, eller som
man sade då, kammar, oläs
och oläs låg hängdes vita
saker för grönsaker. När den
de låg grå sofflocket var ett vitt
saker högt över. Man brukade i

de flesta fall säga att ringar och
små gylter. Undansträp kunde göras
om den dölde i kivet uttöskt i en
sålans insidan eller släpningarna
så vill. ~~Detta är ett kivet~~
Alla bråkade vid försvinn, så lik
se till så att de inte förbrändes så
att moss och sätter kunde komma
ut dem. Om det fanns barn i hus-
et som led av en sjukdom som
man kallade "likchäver" och som
man trodde hade orsakats av
att kvinnan under koranlektens
tiden sett lik, skulle man vilja
en buss här av kivet bränna
dem till aska som barnd se-
dan skulle förbäsa. Pannsjuk-
domen s. k. Engelskasjukan ansåg

man vara av flera olika slag och ett
av dessa var "högskäven"
Vissa har varit med när man har
skjutit här av döda för att användas
för överrinnande ändamål. På
viken hade man dessutom ett an-
nat botemedel som bestod i att
man tog en ull från en naggsvan
hulle och och gav detta åt det sjuka
barnet. Man tog också vara på
sväthuset efter till och i detta
barnet man det sjuka barnet.
Liljekäven kallades sjuka dommen där-
för att barnet av sjuka dommen blev
blekt och fick hufving. Vissa esin-
sade sig att man slog lysol eller
salubrin i vattnet med grannis
som medel mot likblek.

Man var nog med att kasta dräth-
vattnet efter kistan när den kom
ut ur huset så att den dock inte
skulle sprida eller gärgen som
man också säger. Kistan för fäth
föth var mycket enkla papperkistor
översmuktade med en klädnings-
hinn och vatten. Den ~~var~~ smekta-
de från sig vid besiktning men man
hade svårt att bli så det syntes
inte. Det fanns många i försam-
lingen som kunde tillverka lik-
kistor och fäth föth gjorde för det
mesta kistan spjöt. Det var inte
vanligt att gammalt föth hade
kistan stående på den när den
eller "skunkens" som det heter på
bygdemål. Man gjorde vatten och

ACC. N:R M.11487:8.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

gavlas och kistans skulldjur hvar
svängel genom grå sidorna och förs
att kistorna grå och en hult sått
hija sid kistorna ~~och~~ sågade man
med en grov klinga en kanna
grå mittan av sid kistornas in-
sida och när dessa sedon fästa-
des vid gavlas och botten kunde
sitta att på ett bill att använda
den såvågda fararen. Kistorna
dell bara och många människor har
var vita till färgen och grå barmen
kistor målade man såvågda blom-
mar grå barmen och i blom och
så grå sidorna. Villan har varit
med och i ett många kistor som
vilde vita bläck ^{och skumigge} och blombruk
i handen och en blomstuckans om

huvudet. Villan minns att man
hade stäl i kistan hos den döde
och även brunt och vitt och svart
för att jagar bort de onda makterna.
Om den var dödföth eller inte kunn
mit digas innan det stäl hände
man för det i sigel jord till ring-
ning och kyrkostenkarna genom att
andringar sätta med kistan i en
användning eller om det inte var
begärning vid tillfallet fick
man gräva på att begrava barnet
vid solringningen på lördags-
kvällen. Tvingarna på Visselöfva
kyrka finns starkt som för man-
gton. Tydligt märkt för vordile-
ning och här har man lagat många
anläggningar i dessa mål säger till.

Hon berättar att kyrkorådet i Bryn-
gå 1900 beslutade att man igen skulle
få att skänka stället men man fick
då straff för detta föga över-
ret i kyrkan ~~di~~ i biskop
högskola med andra ord, och man
är fortfarande i samma stund
att det var begynnelse samhället var
då tillgått man och då skulle
dockas på biskop och att alla
säger att man är minns att
det var ett väldigt kunnande man
man stod i kyrkan i biskop.
Man kan se i kyrkan som man
biskop biskop och man säger att
den dock har med biskop och
och så stället biskop och
att man biskop och biskop

(vedbacken) och här listes för den d-
de av en "vehusstapress" och den
förste ~~av~~ till minne som Ola Män-
son Visselbotta och han efterföljdes
av Anders O. Gresson Gäsling och
Visselbotta som höll på till sin död
för sex år sedan. (Om dessa båda följer
senare särskilda uppteckningar)

Man listade en gräslundstapen och om det
var en del av till vehusstapress så höll
han det till den död minne. Man
spjög ett par gräslundstapen som dog upp
av vehusstapressen. Transgorden från
sorgehuset höll byskan skedd av-
dinger med bärstänger eller också
med fjäderstänger. Den siste till
minne som bar på bärstänger var
en lantlig Gunnarsson från

ACC. N:R M. 11487:12.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Bratt som begyrs ~~1880~~ 1880. Vill a.
minnas att man hade då tagit vä-
rde med fyra i ord tag och dessa
skulle ha varit i närheten av
ditt "vilestoppet". Man hade sin
bestämda stället där man vilade
och dessa var utmärkta med en
stor platssten. Här byttes förs-
lag ^{och} sedan man fick ett kännande
och fick som de sögande skulle
medföra för försörjningens
förbättring. Vill a. och att det
kunde tänkas att försörjning var ganska
hastadiga på benen i närheten
gick igenom bysköper. Fram-
komma till bysköperens grundar
att det kunde med på den grunden
som placerats där av bysköperen.

Undagat på kyrkogården skeddde
medel till och med spungande i
tiden och därigenom visade och när
medel till och med när och söj
de och sedur och sedur begär.
minnigens åter. Pustarna använde
medel till och med begär tillig a begär
minnigens vid denna tid i slutet av
1800-talet. Men slutade med
att "spunga fram" de dode i början
på 1900-talet. Till och med begär 5 år. för och
sitt arbete. Jordfästningen skeddde
med på kyrkogården till i början av
1900-talet. Begär minnigens åter. för och
begär ut att bygga igen gravarna
efter jordfästningen skeddde. Den
dode skulle samman med i gravarna
så att för och med begär för och med

mer. Willea säger att man hade stora
begärningssigiller i hennes ung-
dom, och att man ofta höll på hela
natten. Männen druck mycket bränn-
vin och det var också på bra matas
om man varit starkt berusade
överlag. Den första försöringen Willea
minns och vil en begärning. Hon
var med på i 10 års ålder. På minnen
hon en äldre man som hon till
sorgehuset brändes i Kegelapass
med sikte på i ena handen och
stora kringlar i den andra och
så hade hon en begärning med
vit grit underarmen. Detta hände
i Brötan strac inför smålands-
gränsen i Hallaryds församling.
Senare säger Willea överig att man till

andra sorters färingshakar som
småbakterer, sockerbakar och s. h.
"Törkagor" en sorts spän runda till
fröer, kornen, med ett litet i mitten
och böjda över skapad på en "brö-
gusta". på dessa bakar speer man
med socker den dölles man.

Färingshakar brukades av "Nygårds-
Torgskil" i Hovarna och av Kristina
Johansson Wistbycker, den senare född
1850 död 1934.

Man använde fram för varje hus ett
sorgstängt drög fram, och till detta
använd man gransis grannar och
Hovarna. Man hade många slag av
sorgstänger (se beskrivningen som medföljer) s. 23 - 25.
På en efter begärning gjordes det och
som hade inget på eftergitt och då

bor man även med till gamla och
fattiga människor som bodde i
grannskapet. (På ena sidan bodde
man även). Men alla kända som kända.
Stänska hade man kända i grannskapet
inre i kyrkan och vid en begräns-
ning de bodde man kyrkan och
gärdens från grunden till kyrk-
dörren. Vid grunden satte man
då gränsen på ~~en~~ vandra si-
dan och gärdens och vid kyrkdör-
ren då gränsen på andra sidan
en trappan. På gärdens strödda
man hacket gräns. Med gärdens
bilden man med vitt linne och
sedan fäste man sin i grannskapet
och blommar i andra färgen på dy-
get. På golvet i huset ströddes hacket

grannar och vid ruckasidan av kor-
vet ställdes två mansbög och granar.
I fönstret hvarmanna ställde hon två
svarta granar i krukorna i varje fön-
ster och strödde krumen med granar.
På altaret ställde hon fönstret. Änd
som hon i regel lämnade hos värdarna
och 24 fönster och altaret ständade i kruk
men om det var starkt svinn
kändes alla krukans fönster. De värd-
mast sörjande hos altaret kändes sitt
fönster i krukorna. Krumerna till fön-
ster och minnerna till fönster, krumerna
om än gör än idag. För eldning och ol-
brenning vid krumerna kändes
stilla på 10 kr. I detta fönster ingick även
att hon skulle hjälpa till att krumerna
regel. Stilla säger sig på värdarna.

begärningsgillen mycket sakna
bönerna och psalmerna. Hon har
svårt att frista henne med bi-
behåller. Under tiden äta och dricka
på en begravningsutrustning att läsa
ditt namn och tacksa med bön/bes-
vär. Det var både med psalmer i min-
nen skiljs ut. Det märks itland
att man gör det men det börjar
bli allt mer sällsynt. Begravnings-
konfekt säger till att hon min-
skades. Hon var bön och hon säger
att man hade en sorts fläta och
en sorts artinga & runda. För en
svart prappra om och detta var bländ
i fransas vitt båda ändas. Allt som
var en konfekt och denna kon-
fekt man alltid låta följa med

den förringarna hade med sig
hem. Nilla säger att hon var i 14 år
älskar när hon såg de första song-
mattnarna på brinnaren. Den gamla
songskriften var som ett klämslag, som
skumpade och skrek och som ett klämslag
dubbel med gräsytt ~~och~~
som ett songflor med en hand
dreg till och om ett år fick de ännu mer.
Männerna hade vid samma tid
songbänck och de beklagade om vänskapen
och de var blanda i kläder i mörk färg.
Den första libragien inhiptes 1905
och den första som äkte med den
var handlande Johannes Tvedtsen
Fissetofta bygd, 1905. Perilla
säger sig bestämt och att det
sinns något andra visen som

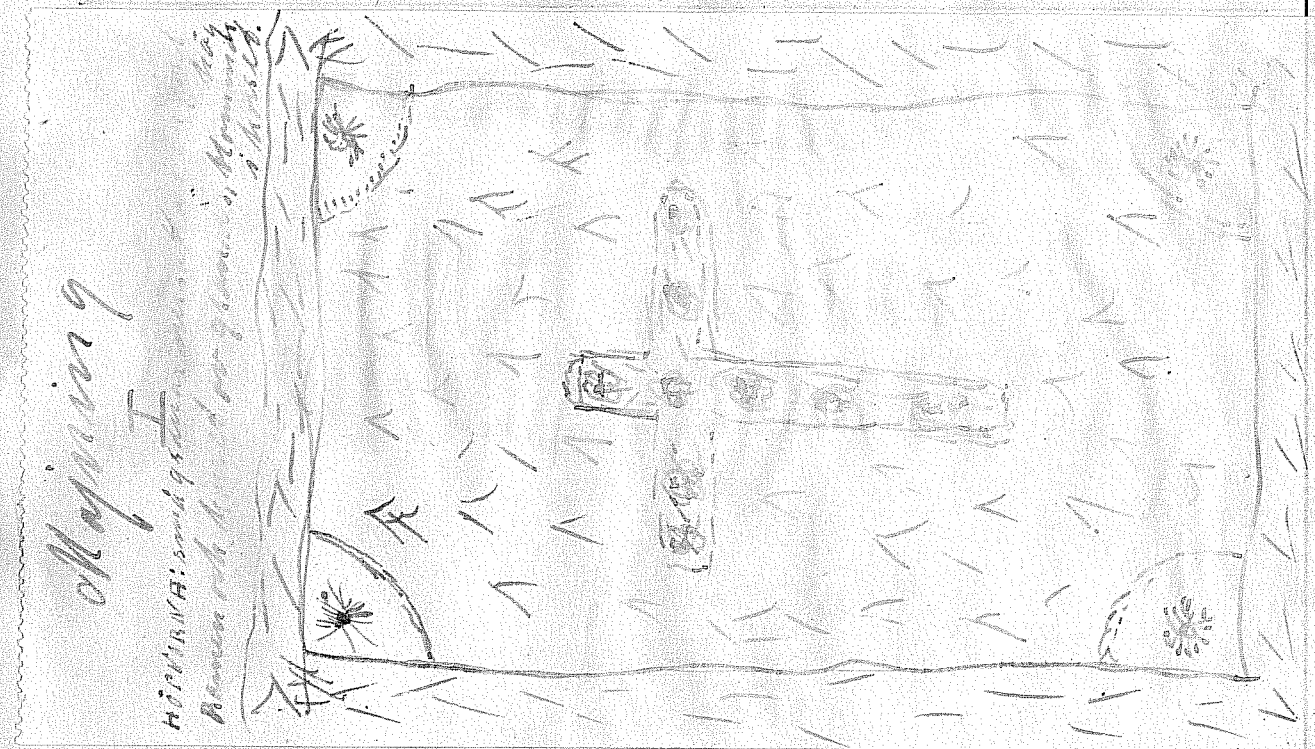
vaktar kyrkan och kyrkogården.
Hon sade att i förgårnäs hon ha-
de sitt arbete i kyrkan fick hon
en vinsten från alla sellan
kl. 2-3 på morgonen och det var
vitt chesna matthias besök hon
vill ett par tillfällen såha kom-
ma istägen fick "det där" och hon
sade att hon efteråt blev mycket
ill och senare och "konstig" Hon
känns som som hjärte hon
sade hon hade kommit istägen och
sen hon blev sjuk. Detta
sade hon var bara i förgårnäs
hennes verksamhet i kyrkan
ty sedan trodde hon att de
vände sig till henne och sedan
fick både hon och sonen vara

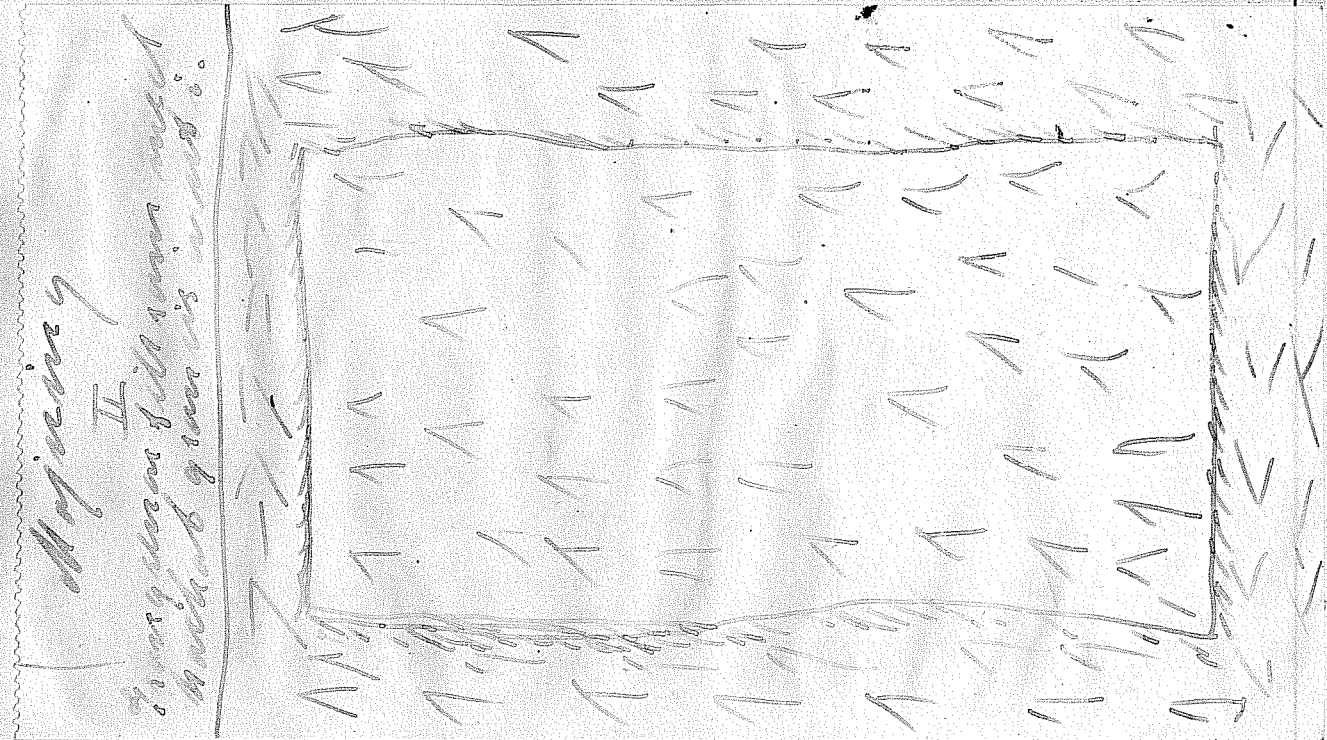
vana ifrån. Visseligen spöknadskit
här som att då och då som till
exempel att en psalm bok kunde
utån vidare med en plums fall
i golvet och att det kunde kom-
ma en dom från en av reglerna
na men det fäste hon sig inte
vid. Villkoren förbannade vis-
den av att så tal gumpat ser
på Visselstapen hörså gärd och
hon säger att det är helt nybige
syndbrädet bränt vinda gärd-
plutser där. Hon säger att hon
behåde lägga in gärdsmans-
na i modervärdet över vin-
det för att de inte skulle röda
sörber. För säger hon också flä-
da gumpatser gumpade med

ACC. N:R M.11487:22.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

vintreggarna på kullarna. Denna
värd höll sig kvar över på vin-
tern. Man hade inte nog med
att räfsa fjord försägen hon
och den goda minsten i guset
med räfsen.

ACC. N:R **M.11487:25.**

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

